



Juridische handvaten COVID-19

Het coronavirus – Gids voor bedrijven (FAQs)

Het coronavirus slaat ongenadig hard toe en heeft een invloed op de uitvoering van uw contracten, uw arbeidsomstandigheden en uw zakelijke activiteiten.

Wat betekent dit juridisch?

Hieronder vindt u wat krachtlijnen die kunnen dienen als handvaten. Tevens hebben we een aantal vragen en antwoorden opgesteld. Deze worden geregeld geupdate. U kan deze updates volgen via onze website www.monardlaw.be.

Inhoudstafel

1	Personeelsrelaties	3
1.1	Specifieke vragen beantwoord	3
1.1.1	Algemeen.....	3
1.1.2	Telethuiswerk	4
1.1.3	Tijdelijke werkloosheid	6
2	Commerciële contracten	9
2.1	Algemeen kader	9
2.1.1	Wanneer is er sprake van een contractuele wanprestatie?	9
2.1.2	Check de contractuele afspraken	9
2.1.3	Wordt de correcte uitvoering van het contract ONMOGELIJK? : Overmacht ...	9
2.1.4	Wordt de uitvoering van het contract ERNSTIG BEMOEILIJK? : 'imprevisie'	11
2.2	Vanuit het oogpunt van de leverancier	12
2.2.1	Wat als ik mijn klanten niet (op tijd) kan beleveren?	12
2.2.2	Wat als mijn klanten mij niet kunnen betalen?	12
2.2.3	Wat als mijn klanten hun bestelling annuleren?	12
2.2.4	Wat als ik niet WIL leveren?	12
2.2.5	Wat met prestaties die reeds geleverd werden?.....	13
2.2.6	Kan ik de uitvoering van contracten met klanten opschorten?	13
2.3	Vanuit het oogpunt van de klant.....	13
2.3.1	Wat als mijn leverancier mij niet (op tijd) kan beleveren?	13
2.3.2	Wat als ik mijn leverancier niet kan betalen?	13
2.3.3	Wat als ik mijn bestelling bij mijn leverancier wens te annuleren?	14
2.3.4	Wat als mijn leverancier haar prijzen wenst te verhogen?	14
2.3.5	Krijg ik mijn voorschot terug?.....	14
3	Bijzondere nieuwe maatregelen	14
3.1	Zijn er speciale maatregelen van de regering om bedrijven in moeilijkheden te ondersteunen?	14

4	Steunmaatregelen FOD.....	15
4.1	Welke ondernemingen?	15
4.2	Welke schulden?	16
4.3	Welke termijn?.....	16
4.4	Welke maatregelen?	16
4.5	Welke voorwaarden?	16
4.6	Welke stappen?.....	16
4.7	Specifieke maatregelen voor horecazaken en andere handelszaken die moeten sluiten	16
4.8	Tijdelijk geen belastingverhoging als u uitstel vraagt voor het indienen van de aangifte van nalatenschap	17
4.9	Coronavirus – bijkomende steunmaatregelen: vennootschapsbelasting, rechtspersonenbelasting, belasting niet-inwoners, personenbelasting, BTW en bedrijfsvoorheffing	17
4.9.1	Uitstel voor het indienen van de aangiften in de VenB, RPB en BNI-ven met limietdatum van 16 maart tot en met 30 april 2020.....	17
4.9.2	Uitstel voor het indienen van de btw-aangiften	17
4.9.3	Betaling van btw en bedrijfsvoorheffing	18
4.9.4	Betaling van de personenbelasting en de vennootschapsbelasting	19
5	Hoe je beschermen als schuldeiser?.....	19
5.1	Eigendomsvoorbehoud	19
5.1.1	Begrip	19
5.1.2	Overeenkomst nodig	19
5.1.3	Geen andere registratie vereist maar wel wenselijk	19
5.1.4	Gevolg	20
5.2	Pandrecht.....	20
5.2.1	Begrip	20
5.2.2	Overeenkomst nodig	20
5.2.3	Registratie vereist.....	20
5.2.4	Gevolg	20
5.2.5	Pand met buitenbezitstelling?	21
5.3	Voorrecht onbetaalde verkoper.....	21
6	Hoe je beschermen als schuldenaar?	22
6.1	Procedure van gerechtelijke reorganisatie	22
6.1.1	Schorsing contractuele verbintenissen.....	22
6.1.2	Schorsing uitvoeringsmaatregelen.....	22
6.2	Faillissement.....	23

1 **Personeelsrelaties**

1.1 **Specifieke vragen beantwoord**

1.1.1 Algemeen

1.1.1.1 Kan ik werknemers verplichten om verlof in te zetten?

Nee, een werkgever kan dit niet eenzijdig opleggen. Je zal hier moeten rekenen op de goodwill van de werknemers, maar je kan hen erop wijzen dat ze financieel meer zullen overhouden aan vakantiedagen dan andere alternatieven in tijdelijke werkloosheid.

1.1.1.2 Welke beschermingsmaatregelen moet ik nemen wanneer er verder wordt gewerkt in mijn bedrijf?

U dient de veiligheid en gezondheid van uw werknemers op het werk te beschermen. Er wordt best afgestemd met de preventieadviseur en/of de externe dienst voor preventie en bescherming op het werk welke preventieve maatregelen er moeten worden genomen.

De Wereldgezondheidsorganisatie (World Health Organization, WHO) wijst op een aantal specifieke preventieve maatregelen die de werkgever kan toepassen om de verspreiding van het coronavirus op het werk te voorkomen ([Richtlijnen WHO](#)).

1.1.1.3 Ben ik verplicht om te sluiten?

Alle handelszaken en winkels moeten sluiten, tenzij er daartoe een specifieke uitzondering werd voorzien in het Ministerieel Besluit dat daartoe werd gepubliceerd ([Ministerieel Besluit](#)).

In principe moeten alle handelszaken en de winkels sluiten, met uitzondering van:

- de voedingswinkels, met inbegrip van nachtwinkels;
- de dierenvoedingswinkels;
- de apotheken;
- de krantenwinkels;
- de tankstations en de leveranciers van brandstoffen;
- de kappers, die slechts één klant per keer mogen ontvangen in de zaak en dit op afspraak.

De nodige maatregelen moeten getroffen worden om de regels van *social distancing* te respecteren (1,5 meter afstand tussen elke persoon).

1.1.1.4 Kunnen mijn chauffeurs nog de baan op?

Ja, er geldt een algemeen verbod om zich op de openbare weg en in openbare plaatsen te bevinden, behalve in geval van noodzakelijkheid en omwille van dringende redenen zoals het uitvoeren van de professionele verplaatsingen, met inbegrip van het woon-werkverkeer.

Personenvervoer, wegvervoer en logistiek (PC nr. 140) wordt bovendien uitdrukkelijk bestempeld als een "essentiële dienst".

Opgelet: wanneer zij de grens moeten oversteken (bv. naar Nederland) moeten zij een attest op zak hebben, opgesteld door de FOD WASO (Attest).

Dit certificaat moet slechts eenmalig ingevuld worden en blijft geldig gedurende de crisisperiode.

1.1.1.5 Mag ik mijn werknemer op zakenreis sturen?

Niet essentiële reizen vanuit België zijn in principe verboden tot en met 5 april 2020, dus het mag enkel indien deze reis essentieel is. Wat wordt verstaan onder "essentieel" is echter voor interpretatie vatbaar.

De FOD WASO stelt een certificaat ter beschikking dat de noodzaak aantoont om de grens over te steken voor het werk ([Attest](#)).

Dit certificaat moet slechts eenmalig ingevuld worden en blijft geldig gedurende de crisisperiode.

1.1.1.6 Kunnen de sociale verkiezingen in mijn bedrijf in mei 2020 nog doorgaan?

Nee, de sociale partners kondigden al informeel aan dat de sociale verkiezingen worden uitgesteld. Dit zou betekenen dat alle kiesprocedures in alle sectoren worden stilgelegd vanaf dag X + 36.

Een officiële of praktische beslissing werd hierover echter nog niet genomen.

We merken op dat dit alvast praktische problemen met zich meebrengt betreffende de occulte periode en de bescherming van eventuele kandidaten. Die wordt immers ook mee verlengd door het uitstel.

1.1.2 Telethuiswerk

1.1.2.1 Ben ik verplicht om telethuiswerk in te voeren?

Van 18 maart 2020 t.e.m. 5 april 2020 geldt er een algemene verplichting tot telethuiswerk:

- wanneer uw onderneming behoort tot een **niet-essentieel bedrijf**; en
- voor werknemers die een **functie** bekleden waarbij telethuiswerk **effectief mogelijk** is.

De grootte van het bedrijf speelt daarbij in principe geen rol.

Telethuiswerk is niet verplicht in de bedrijven van de cruciale sectoren en de essentiële diensten. Zij zullen wel, in de mate van het mogelijke, telethuiswerk en de regels van de *social distancing* moeten toepassen.

Een lijst van alle essentiële bedrijven werd gepubliceerd in een Ministerieel Besluit ([Ministerieel Besluit](#)). Het gaat o.a. over:

- medische zorginstellingen;
- diensten voor de afvalophaling en -verwerking;
- politiediensten;
- sociale secretariaten;
- financiële sector;
- ...

Er werd ook een opsomming gemaakt van de desbetreffende paritaire comités.

1.1.2.2 Wat als de functies van mijn werknemers telethuiswerk niet toelaten?

Voor functies waar telethuiswerk niet kan worden toegepast (bv. magazijniers), moet de werkgever de regels van *social distancing* garanderen, waaronder een afstand van 1,5 meter tussen elke persoon. Deze regel is ook van toepassing op eventueel vervoer georganiseerd door de werkgever.

Niet-essentiële bedrijven die in de onmogelijkheid zijn om deze maatregelen te respecteren, moeten sluiten en kunnen eventueel tijdelijke werkloosheid wegens overmacht invoeren.

1.1.2.3 Hoe moet ik telewerk invoeren?

Indien er in de onderneming al **structureel telewerk** bestaat, kan de werkgever op dit bestaand systeem terugvallen.

Indien er nog geen structureel telewerk was binnen de onderneming, kan de werkgever het systeem van **occasioneel telewerk wegens overmacht** toepassen. Uit de berichtgeving leiden we af dat het wettelijk kader hier soepel zal worden toegepast.

Tussen de werknemer en werkgever worden er best afspraken gemaakt minstens rond:

- bereikbaarheid/beschikbaarheid van de werknemer,
- de eventuele terbeschikkingstelling van apparatuur en bijhorende (technische) ondersteuning;
- de eventuele kostenvergoedingen (in normale omstandigheden moet de werkgever geen onkostenvergoeding betalen bij occasioneel telewerk).

Een aanpassing van het arbeidsreglement is niet noodzakelijk. Het is wel aangewezen om de regels vast te leggen in een policy.

1.1.2.4 Moet ik mijn werknemer vergoeden voor telewerk?

Nee, op voorwaarde dat hierover geen (afwijkende) afspraken bestaan binnen de onderneming en het systeem van occasioneel telewerk wegens overmacht wordt toegepast.

1.1.2.5 Mag ik mijn werknemer vergoeden voor telewerk?

Ja, dat mag, maar om te vermijden dat dit "loon" is, dien je wel de aanvaarde forfaits door de RSZ en de fiscus te respecteren. Vermijd bovendien dubbel gebruik, wanneer er al een kostenvergoeding wordt toegekend aan de werknemer die deze kosten al dekt.

Structureel telewerk:

De FOD Financiën hanteert nu trouwens een versnelde aanvraagprocedure voor een belastingvrije vergoeding tot 126,94 euro per maand ([Aanvraag thuiswerkvergoeding](#)).

De RSZ aanvaardt voor een telewerker bureaunkosten tot 10 % van het brutoloon, evenwel beperkt tot het deel van het loon dat betrekking heeft op de prestaties thuis of tot 126,94 euro per maand. Deze vergoeding dekt de kosten voor verwarming, elektriciteit, klein bureaureedschap. De werkgever mag uiteraard een hoger forfait toekennen, op voorwaarde dat hij de werkelijkheid van de gemaakte kosten en hun professionele karakter kan aantonen.

Dit kostenforfait kan in principe enkel bij 'structureel' telewerk en dus niet voor occasioneel telewerk door overmacht, maar we vermoeden dat men hier soepel mee zal omgaan, omdat het telewerk door de corona-crisis mogelijks als structureel kan worden beschouwd.

Occasioneel telewerk:

De fiscus aanvaardt bovendien, naast voormelde aanvullende vergoeding als terugbetaling van eigen kosten van de werkgever, ook nog de volgende maximumforfaits:

- 20 euro per maand, wanneer de werknemer gebruik maakt van zijn eigen computer;
- 20 euro per maand omdat hij gebruik maakt van zijn privé-internetaansluiting en -abonnement.

Deze 2 forfaits kunnen gecumuleerd worden

De RSZ hanteert dezelfde maximumforfaits per maand, nl.:

- 20 euro voor professioneel gebruik van de eigen computerinstallatie (PC/laptop, printer, ...)
- 20 euro voor professioneel gebruik van het eigen internet.

1.1.2.6 Kan ik uitstel van bedrijfsvoorheffing krijgen?

Ja, de overheid kent momenteel een uitstel tot betaling bedrijfsvoorheffing toe voor een periode van 2 maanden. Dit uitstel wordt toegekend voor alle sectoren.

1.1.2.7 Kan ik uitstel van RSZ-bijdrage krijgen?

Momenteel zijn er nog geen nieuwe maatregelen gekend in het kader van betalingstermijn van de RSZ-bijdragen.

1.1.3 Tijdelijke werkloosheid

1.1.3.1 Wat is het onderscheid tussen tijdelijke werkloosheid wegens overmacht enerzijds en economische redenen anderzijds?

De overheid heeft beslist om één algemene, vereenvoudigde procedure in te voeren om tijdelijke werkloosheid aan te vragen door de Corona-crisis zowel voor arbeiders als bedienden.

Het onderscheid tussen overmacht en economische redenen valt hierdoor m.a.w. weg.

1.1.3.2 Hoe roep ik tijdelijke werkloosheid in?

Via één aanvraag zou er onmiddellijk een recht op tijdelijke werkloosheid ontstaan. We wachten hier voorlopig op een update van de RVA.

1.1.3.3 Kan tijdelijke werkloosheid retroactief worden toegepast?

Ja, je kan tijdelijke werkloosheid retroactief toepassen vanaf 13 maart 2020.

1.1.3.4 Wat als een arbeider arbeidsongeschikt wordt tijdens tijdelijke werkloosheid?

Het principe is dat de eerste schorsingsgrond telt.

Indien de werknemer ziek valt tijdens een lopende periode van tijdelijke werkloosheid, bent u geen gewaarborgd loon verschuldigd en heeft de werknemer recht op ziekte-uitkeringen.

Indien u reeds een mededeling eerste effectieve werkloosheidsdag hebt verstuurd aan de RVA (bv. de werkdag voorafgaand aan de eerste effectieve werkloosheidsdag) en de werknemer meldt zich ziek op de eerste werkloosheidsdag, bent u in principe ook geen gewaarborgd loon verschuldigd en heeft de werknemer recht op ziekte-uitkeringen;

Indien de ziekte samenvalt met de eerste werkloosheidsdag van de maand, en de werknemer u de ziekte heeft gemeld vóóraler u de mededeling eerste effectieve werkloosheidsdag heeft verstuurd aan de RVA, bent u in principe gewaarborgd loon verschuldigd.

Voor het beoordelen welke schorsing het eerst is ingegaan, wordt geen rekening gehouden met de voorafgaande mededeling aan de RVA, aangezien dit slechts een 'voornemen' is om de arbeidsovereenkomst te schorsen en geen beslissing tot schorsing.

1.1.3.5 Wat als ik mijn werknemers terug nodig heb tijdens een geplande periode van tijdelijke werkloosheid? Kan ik ze terugroepen?

Ja, de werkgever kan de werknemers altijd terugroepen. De wetgeving bepaalt niet hoe die terugroeping moet gebeuren. De modaliteiten op het gebied van terugroeping worden dus op ondernemingsvlak geregeld.

1.1.3.6 Kan ik gewerkte dagen afwisselen met dagen van tijdelijke werkloosheid?

Ja, deze dagen kunnen worden afgewisseld.

Je kan echter de twee niet combineren op één dag (bv. voormiddag werkloos en namiddag arbeid).

1.1.3.7 Hoe vraagt de werknemer werkloosheidsuitkering aan?

Dat gebeurt via een vereenvoudigde aanvraag tijdelijke werkloosheid. Het attest wordt ter beschikking gesteld op de website van de RVA ([Attest C3.2](#)).

1.1.3.8 Hoeveel bedraagt de werkloosheidsuitkering tijdens tijdelijke werkloosheid?

De werknemer ontvangt een uitkering van 70% van zijn gemiddeld loon. Variabel loon en andere premies worden niet altijd in rekening genomen bij de berekening van het gemiddelde loon.

Let wel: de uitkering zal maximaal 70% van 2.754,76 EUR per maand bedragen. Op dit bedrag wordt ook nog bedrijfsvoorheffing ingehouden (26,75%).

Daarnaast is er een toeslag voorzien van 5,63 euro per dag. De RVA staat in voor de betaling hiervan.

1.1.3.9 Moet ik tijdelijke werkloosheid inroepen voor heel mijn onderneming of kan dit ook voor enkele werknemers?

De regeling geldt nominatief en kan dus verschillend zijn per werknemer.

1.1.3.10 Als ik als werkgever zelf een preventieve beslissing neem dat (bepaalde) werknemers niet meer mogen werken (bv. omdat de risico's te groot zijn), kan ik dan tijdelijke werkloosheid inroepen?

Nee, in dat geval spreken we niet van tijdelijke werkloosheid, aangezien de beslissing op initiatief van de werkgever werd genomen.

Er moet een externe oorzaak zijn (bevel van de overheid, beslissing van de bedrijfsarts, attest van de huisarts) of een gebrek aan werk om tijdelijke werkloosheid in te roepen.

Bij gebrek daaraan zult u andere oplossingen moeten zoeken. U kan zoeken naar alternatieven om de werknemers thuis aan het werk te houden, u kan vragen aan de werknemers om vakantiedagen op te nemen enz.

1.1.3.11 De werknemer heeft een attest van zijn huisarts, waaruit blijkt dat hij niet mag werken (bv. omdat er een familielid onder hetzelfde dak effectief besmet is of om dat hij bepaalde symptomen vertoont). Mag ik tijdelijke werkloosheid inroepen?

Ja, op voorwaarde dat de werknemer zelf niet ziek is. Indien hij ziek is, moet de werkgever gewaarborgd loon betalen en zal later de mutualiteit tussenkomen.

1.1.3.12 Kan ik tijdelijke werkloosheid inroepen wanneer de bedrijfsarts preventief bepaalde werknemers naar huis stuurt?

Ja, op voorwaarde dat de werknemer zelf niet ziek is. Indien hij ziek is, moet de werkgever gewaarborgd loon betalen en zal later de mutualiteit tussenkomen.

Beslist de bedrijfsarts daarentegen bijvoorbeeld dat alle directe collega's, de werknemers van een afdeling, ... naar huis moeten, dan kan voor deze werknemers tijdelijke werkloosheid worden ingeroepen.

1.1.3.13 Kan ik tijdelijke werkloosheid inroepen wanneer ik als werkgever zelf ziek wordt?

Ja, indien de werknemers geen werk meer kunnen verrichten doordat de werkgever zelf ziek is, kan voor de werknemers tijdelijke werkloosheid worden aangevraagd.

1.1.3.14 Wat indien de werknemers geen opvang hebben voor hun kinderen?

De RVA heeft bepaald dat u in dat geval mogelijk tijdelijke werkloosheid kunt inroepen, indien duidelijk wordt aangetoond dat er geen opvang was (de school is bijvoorbeeld materieel niet in staat om daarin te voorzien) en de ouder geen enkel alternatief heeft (geen telewerk mogelijk, de partner kan niet inspringen, enkel de grootouders of andere personen van gevorderde leeftijd zouden kunnen inspringen).

Dus enkel indien het duidelijk bewezen wordt dat er geen kinderopvang was en dat de ouder geen alternatief had, kan tijdelijke werkloosheid aangevraagd worden.

In andere gevallen kunt u andere oplossingen voorstellen aan uw werknemer: vakantiedagen opnemen, verlof om dwingende redenen, toegestaan afwezig (zonder loon), ouderschapsverlof, ...

1.1.3.15 Mag de werknemer bijverdienen tijdens tijdelijke werkloosheid?

In principe moet de werknemer tijdens de dagen van tijdelijke werkloosheid zonder werk en zonder loon zijn.

Heeft de werknemer echter een bijberoep (als zelfstandige of als werknemer) dan kan hij onder bepaalde voorwaarden dit bijberoep toch verder uitoefenen op de dagen van tijdelijke werkloosheid met behoud van zijn werkloosheidsuitkeringen op die dagen. De volgende 4 voorwaarden moeten dan cumulatief vervuld zijn:

- 1) hij deed het bijberoep reeds minstens 3 maand vóór hij tijdelijk werkloos werd;
- 2) hij moet die activiteit aangeven, ten laatste bij zijn uitkeringsaanvraag als tijdelijke werkloze;
- 3) de activiteit mag op de dagen van tijdelijke werkloosheid niet verricht worden tussen 7 en 18 uur;
- 4) het mag niet gaan om een verboden activiteit (o.a. bouwsector, horeca, ...), tenzij het om een activiteit van gering belang gaat.

Meer info hierover vindt u op website van de RVA via volgende link: [Infoblad T45](#).

2 Commerciële contracten

2.1 Algemeen kader

2.1.1 Wanneer is er sprake van een contractuele wanprestatie?

In principe is iemand aansprakelijk is voor de contractuele fout die hij begaat. Dat betekent:

- Het niet nakomen van een overeenkomst;
- Het laatijdig nakomen van een overeenkomst;
- Het niet juist nakomen van een overeenkomst.

Daarbij dient er een onderscheid gemaakt te worden tussen resultaatsverbintenissen en inspanningsverbintenissen:

- Wanneer je je engageert om iets te doen (resultaat), dan is het gemakkelijk aantoonbaar dat het resultaat niet bereikt werd;
- Wanneer je je engageert om je best te doen, dan dient bewezen te worden dat je je niet gedragen hebt zoals een normaal zorgvuldig persoon geplaatst in dezelfde omstandigheden.

Met andere woorden: de contractuele fout zal moeilijker bewijsbaar zijn ingeval van een inspanningsverbintenis.

2.1.2 Check de contractuele afspraken

Contractuele afspraken die aanvaard zijn door de partijen, zijn in principe geldig en dienen nageleefd te worden. Het is toegelaten om clausules i.v.m. overmacht of zgn. 'imprevisie' op te nemen. Deze zijn – op enkele uitzonderingen na – geldig en dienen gerespecteerd te worden.

Contractuele afspraken kunnen er zijn:

- Ofwel via een ondertekende overeenkomst;
- Ofwel via b.v. algemene voorwaarden.

Dit veronderstelt dat deze voorwaarden zijn meegedeeld en aanvaard door de medecontractant.

Als algemene stelregel wordt gehanteerd dat de contractspartij redelijkerwijze de mogelijkheid moet hebben gehad om kennis te nemen van de standaardbedingen. Of de medecontractant de voorwaarden ook effectief gelezen heeft, is niet relevant: Het Hof van Cassatie bevestigde recent nog dat de *mogelijkheid tot effectieve kennisname van de algemene voorwaarden voldoende* is.

De aanvaarding van algemene voorwaarden kan dus uitdrukkelijk of stilzwijgend zijn.

Ze moeten wel zijn meegedeeld *op het moment van het aanbod tot contract of ervoor*. In de rechtspraak wordt aanvaard dat de stilzwijgende aanvaarding van algemene voorwaarden kan voortvloeien uit voortgezette handelsrelaties tussen partijen.

2.1.3 Wordt de correcte uitvoering van het contract **ONMOGELIJK?** : Overmacht

In geval van overmacht, bent u in de onmogelijkheid om producten of diensten te leveren aan klanten. De klant moet niet betalen, indien hij niet beleverd wordt.

B.v. uw leverancier van grondstoffen bevindt zich in China en kan zijn grondstoffen niet leveren wegens het Coronavirus in China. Als gevolg hiervan kan u deze grondstoffen niet verwerken tot een product en geen product meer afleveren.

Om overmacht te kunnen invoeren, en dus een overeenkomst zonder schadevergoeding te kunnen annuleren, moeten er drie voorwaarden vervuld zijn:

- Het moet gaan om een **onvoorzienbare gebeurtenis**:
 - o Het coronavirus is in elk geval een onvoorzienbare gebeurtenis
 - o Let wel op, als u vandaag nog een vlucht boekt naar China, zal u deze vlucht morgen niet kosteloos kunnen annuleren op basis van overmacht. U was nl. op hoogte van het coronavirus op het moment dat u de vlucht boekte, zodat dit geen overmacht meer uitmaakt.
- Die **buiten de wil van de leverancier/klant** ligt:
 - o Het coronavirus ligt buiten de wil van de leverancier.
 - o De beslissing om de overeenkomst te annuleren is normaal gezien een beslissing van de leverancier.

Echter, op dit moment heeft de Chinese overheid voorsnog geen toestemming gegeven dat in bepaalde gebieden grondstoffen worden gedolven of verwerkt. Deze kunnen niet worden geleverd in België. De annulatie is dus een beslissing 'buiten de wil van de leverancier'.
- En die de **uitvoering tijdelijk of definitief onmogelijk maakt (zie ook hierna)**.
 - o Het mag dus niet gaan om een gebeurtenis die de uitvoering van de overeenkomst bemoeilijkt, de uitvoering moet echt onmogelijk zijn.
 - o Als de onmogelijkheid tijdelijk is, wordt de overeenkomst geschorst.
 - o Is de onmogelijkheid definitief, zal de klant de overeenkomst zonder gevolgen kunnen verbreken.

Een bestelling annuleren, enkel omwille van de dreiging van het coronavirus, is aldus niet voldoende. U zal moeten kunnen aantonen dat aan bovenstaande voorwaarden voldaan is.

Er dient een onderscheid gemaakt te worden tussen een definitieve en tijdelijke onmogelijkheid:

- **Definitieve onmogelijkheid:**
 - o In principe is de laattijdige levering een fout. Niet elke fout rechtvaardigt de beëindiging van het contract, enkel de zwaarwichtige fout.
 - o Ten eerste kan het contract bepalen dat een (beperkte) overschrijding van de leveringstermijn niet wordt beschouwd als zwaarwichtige fout of niet volstaat als beëindigingsgrond.
 - o Ten tweede kan het contract bepaalde situaties aanduiden als overmacht. Op basis van de wet kunt u overmacht enkel invoeren indien u kunt bewijzen dat aan bovenstaande voorwaarden is voldaan (d.i. de gemeenschappelijke invulling van "overmacht"). In het contract kan men dit uitbreiden en bijkomende situaties aanduiden als overmacht, ook al voldoen die niet strikt aan deze voorwaarden.
 - o Ten derde gelden er vaak procedures/vormvereisten om fouten aan te kaarten (b.v. een voorafgaande ingebrekestelling en een respijtt termijn). De beëindiging is slechts gerechtvaardigd indien die procedures worden gerespecteerd. Indien u die stappen niet volgt, is de beëindiging op uw risico en kan dit resulteren in aansprakelijkheid.
- **Tijdelijke onmogelijkheid:**
 - o Indien de leverancier tijdelijk niet kan leveren, bent ook u tijdelijk niet gehouden om uw contractuele verplichtingen na te komen. We raden wel aan om de tegenpartij zo snel mogelijk en schriftelijk (voor bewijsredenen) te informeren, om discussie te vermijden. Daarbij kunt u uitdrukkelijk vermelden dat u de overeenkomst als opgeschort beschouwt en aangeven welke verplichtingen u niet meer zult nakomen tot nader order (b.v. betaling of exclusieve levering).

Het blijft dus aangeraden om altijd de specifieke voorwaarden van uw contract te raadplegen.

Overmacht kan niet worden ingeroepen door de partij die reeds eerder in gebreke werd gesteld om te presteren. Ingebrekestelling verlegt immers het risico van overmacht. Zo kan de klant het risico van overmacht naar de leverancier verschuiven door hem in gebreke te stellen voordat de wijziging van omstandigheden verhindert dat de leverancier het goed levert. Dit geldt visa versa voor de leverancier die de klant in gebreke stelt.

Ondanks de ingebrekestelling kan de leverancier het risico van overmacht opnieuw bij de klant leggen door aan te tonen dat de schade waarvan wordt beweerd dat ze is ontstaan omdat hij laattijdig was om het goed te leveren, ook zonder die laattijdigheid zou zijn ontstaan.

Indien u enkel annuleert uit voorzorg, en dus niet uit noodzaak, dan draagt uzelf de annulatiekosten. Dit is natuurlijk een dunne lijn waarover in de praktijk wel eens discussie zou kunnen ontstaan.

In elk geval geldt er ook een schadebeperkingsplicht voor de getroffen partijen. Zelfs indien de andere partij aansprakelijk is en uw schade moet vergoeden, moet u redelijke inspanningen leveren om die schade zoveel mogelijk te beperken.

2.1.4 Wordt de uitvoering van het contract **ERNSTIG BEMOEILIJKT**? : 'imprevisie'

Er is sprake van zgn. 'imprevisie' indien er zich een omstandigheid voordoet die:

- 1) het nakomen van de verbintenis ernstig bemoeilijkt of verzwakt (verschil met overmacht); EN
- 2) niet te wijten is aan de partij die moet presteren. Hierbij wordt de situatie beoordeeld op basis van een normaal, zorgvuldig handelend persoon, geplaatst in dezelfde omstandigheden.

Was voor deze persoon de situatie:

- a) Onvoorzienbaar? Indien de situatie voorzienbaar was, dan hadden immers voorzorgsmaatregelen kunnen worden genomen;
- b) Onvermijdbaar? Had de partij die moet presteren de situatie kunnen vermijden?

Het gaat over een onvoorzienbare situatie die een dermate **ernstig onevenwicht** doet ontstaan tussen de contractpartijen dat de verdere uitvoering van de overeenkomst in onveranderde omstandigheden buitengewoon nadelig is voor één contractpartij.

Indien het contractueel evenwicht tussen de partijen wordt verstoord door dergelijke omstandigheden, dan aanvaardt de rechtspraak meer en meer dat er in hoofde van de contractpartijen een **heronderhandelingsplicht** ontstaat.

Men neemt aan dat de goede trouw vraagt dat het contractueel evenwicht niet *ernstig* verstoord mag worden door omstandigheden buiten de controle van de partijen om.

De partij die de heronderhandeling weigert, of de uitvoering van de oorspronkelijke overeenkomst vordert, begaat in dat geval een contractuele fout.

Een voorbeeld uit de rechtspraak verheldert:

Een textielbedrijf engageerde zich om minimaal x transporten te laten uitvoeren naar Engeland. Door de wereldwijde crisis in 2008 wordt het haar onmogelijk dit minimum te halen. Partijen trachten tot een heronderhandelde overeenkomst te komen, maar deze onderhandeling

mislukt. Het textielbedrijf ziet zich daardoor gedwongen om de overeenkomst op te zeggen met de contractueel afgesproken termijn van zes maanden. Het Hof van Beroep oordeelde dat de transporteur een fout beging door te eisen dat gedurende deze zes maanden de minimumhoeveelheid werd gerespecteerd. Door dit te eisen, zo stelde het Hof, werd het contractueel evenwicht zo ernstig verstoord dat deze houding van de transporteur rechtsmisbruik uitmaakte.

2.2 Vanuit het oogpunt van de leverancier

2.2.1 Wat als ik mijn klanten niet (op tijd) kan beleveren?

In geval van overmacht kan u niet leveren en bent u dus ook niet meer gehouden om te leveren.

B.v. uw grondstoffen uit China worden niet geleverd, waardoor u geen producten meer kan maken en verkopen en u uw klant niet meer kan beleveren. U bent in dit geval geen schadevergoeding verschuldigd, omdat u niet kan leveren.

Indien de overmacht slechts tijdelijk is, kan u uw prestaties opschorten.

Op basis van de wet en de actuele stand van de rechtspraak kunt u overmacht enkel invoeren indien u kunt bewijzen dat aan bovenstaande voorwaarden is voldaan. In het contract kan men dit uitbreiden en bijkomende situaties aanduiden als overmacht, ook al voldoen die niet strikt aan deze voorwaarden.

Overmacht kan niet worden ingeroepen door de partij die reeds eerder in gebreke werd gesteld om te presteren. Het risico van overmacht werd door het in gebreke stellen immers bij de in gebreke gestelde partij gelegd.

2.2.2 Wat als mijn klanten mij niet kunnen betalen?

Indien klanten terecht overmacht invoeren en op basis daarvan terecht een bestelling zouden annuleren, dienen zij niet te betalen.

Echter, het 'niet kunnen betalen' is geen reden *op zich* om overmacht in te roepen.

2.2.3 Wat als mijn klanten hun bestelling annuleren?

Indien klanten hun bestelling terecht annuleren op basis van overmacht, dan is deze annulatie kosteloos. Als leverancier dient u dan ook niet meer te presteren. U bent geen prestatie meer verschuldigd en de klant dient niet te betalen.

Indien reeds een deel van de prestatie geleverd was, dient de klant wel dit deel te betalen.

Raadpleeg steeds eerst het contract. Er gelden immers vaak procedures die in dit geval dienen gevolgd te worden.

2.2.4 Wat als ik niet WIL leveren?

Indien u enkel annuleert uit voorzorg, en dus niet uit noodzaak, dan draagt uzelf de annulatiekosten.

We komen terug op ons voorbeeld van het leveren van producten aan de klant.

- **Stel u beslist dat het beter is om uw zaak te sluiten**, zonder dat de overheid u hiertoe dwingt. In dat geval draagt u de kosten. U zal dus de annulatiekosten moeten betalen aan de klant.
- U beslist om uw zaak open te houden, maar **de klant annuleert omdat hij producten uit China niet veilig vindt**. In dat geval draagt de klant de kosten. Hij kan geen levering van de producten eisen.

2.2.5 Wat met prestaties die reeds geleverd werden?

Als de leverancier reeds bepaalde prestaties geleverd heeft bij een klant, dan is deze laatste gehouden tot betaling van de reeds geleverde prestaties aan de leverancier.

B.v. op het moment dat een overheid beslist dat een festival niet meer mag doorgaan, werd er reeds een podium opgezet door firma X. De festivalorganisatie zal firma X wel moeten betalen voor de reeds geleverde prestatie, nl. het opzetten van een podium.

De overeenkomst tussen partijen kan echter wel een andere regeling bevatten en kan het risico alsnog bij de podiumbouwer leggen.

2.2.6 Kan ik de uitvoering van contracten met klanten opschorten?

Het is belangrijk om de specifieke algemene voorwaarden van uw contract te raadplegen. Als het contract wordt beheerst door het Belgische recht en er zijn geen specifieke bepalingen over opschorting van uw prestaties opgenomen, dan is de opschorting van de uitvoering van het contract, zonder enige aansprakelijkheid, alleen mogelijk in geval van tijdelijke overmacht (alleen een tijdelijke onmogelijkheid, buiten uw macht, om te presteren) of als reactie op uw klant die zijn eerdere verplichtingen van het relevante contract niet nakomt.

De tijdelijke aard van de situatie van overmacht kan aanleiding geven tot discussie, omdat deze afhankelijk is van de concrete feiten.

2.3 Vanuit het oogpunt van de klant

2.3.1 Wat als mijn leverancier mij niet (op tijd) kan beleveren?

Het is aangewezen om de afspraken met uw leverancier na te kijken, bijvoorbeeld in de contracten of de algemene voorwaarden. De vraag is of u de overeenkomst definitief wilt beëindigen of tijdelijk wilt opschorten.

Indien de leverancier terecht overmacht inroept om de overeenkomst definitief te beëindigen, kan u geen levering eisen. Indien het gaat om een wederkerige, niet-eigendomsoverdragende overeenkomst (b.v. huur), dan zal ook de klant niet meer gehouden zijn tot presteren, nl. betalen. Echter, wanneer het gaat om een wederkerige, eigendomsoverdragende overeenkomst (b.v. verkoop), blijft de wederpartij toch gehouden tot presteren, nl. betalen. Hierop bestaan uiteraard uitzonderingen:

Indien de leverancier reeds in gebreke was gesteld, vooraleer de zaak door een vreemde oorzaak is tenietgegaan. De klant/koper is niet langer gehouden tot betaling.

Indien de partijen bij overeenkomst zijn afgeweken van dit principe;

Indien een bijzonder wetsvoorschrift anders bepaalt.

Indien de overmacht slechts tijdelijk is en de levering wel nog kan plaatsvinden, maar laattijdig, dan is opschorting van de uitvoering van het contract, zonder enige aansprakelijkheid, mogelijk. Dit geldt enkel wanneer het contract wordt beheerst door het Belgische recht en er geen specifieke bepalingen over opschorting van uw prestaties zijn opgenomen.

U bent dan ook tijdelijk niet gehouden om uw contractuele verplichtingen na te komen. We raden wel aan om de tegenpartij zo snel mogelijk en schriftelijk (voor bewijsredenen) te informeren, om discussie te vermijden. Daarbij kunt u uitdrukkelijk vermelden dat u de overeenkomst als opgeschort beschouwt en aangeven welke verplichtingen u niet meer zult nakomen tot nader order (b.v. betaling of exclusieve levering).

2.3.2 Wat als ik mijn leverancier niet kan betalen?

De wijziging van omstandigheden moet er toe leiden dat u de verbintenis onmogelijk kan uitvoeren. Een gebeurtenis of omstandigheid die de nakoming van de verbintenis niet onmogelijk, maar enkel moeilijker of kostelijker maakt, vormt geen overmacht.

Indien er een overheidsbevel u verbiedt om te betalen, dan kan u wel met succes overmacht invoeren.

2.3.3 Wat als ik mijn bestelling bij mijn leverancier wens te annuleren?

Indien u geldig overmacht kan invoeren, kan u gratis uw bestelling bij uw leverancier annuleren. U dient geen annulatiekosten te betalen.

Indien u uw bestelling enkel wil annuleren uit voorzorg, dan kan u geen overmacht invoeren en bent u gehouden om de annulatiekosten te betalen.

2.3.4 Wat als mijn leverancier haar prijzen wenst te verhogen?

U kan enkel overmacht invoeren wanneer de uitvoering van de overeenkomst tijdelijk of definitief onmogelijk is geworden. Een prijsstijging maakt de uitvoering in principe niet onmogelijk. Het is echter wel mogelijk om het contract te beëindigen, indien de prijs vast bepaald werd in het contract. In dat geval is de prijsverhoging immers een eenzijdige wijziging van het contract.

Indien de prijs niet contractueel bepaald is, dient de leverancier de overeenkomst nog steeds ter goeder trouw uit te voeren. Dit houdt in dat de leverancier u vooreerst *vóór uw bestelling (of afroep) moet verwittigen* van zijn prijsverhoging. Doet hij dat pas bij facturatie dan kunt u opwerpen dat u juridisch in de overtuiging leefde dat dezelfde prijzen nog van toepassing waren en dat u dus de verhoging niet aanvaardt.

Indien de leverancier u toch tijdig verwittigt, kunt u nog opwerpen dat het nadeel dat hij u bezorgt niet in verhouding staat tot het voordeel dat hij er uit haalt en dat er sprake is van "rechtsmisbruik". B.v. uw enige leverancier voor een bepaald productengamma verhoogt in die mate zijn prijzen dat u dit geenszins kunt recupereren bij uw klanten zonder er het grootste deel van te verliezen. De goede trouw speelt bij de uitvoering van overeenkomsten een grote rol.

Ook hier is het dus aan te raden om de contractuele bepalingen na te lezen.

2.3.5 Krijg ik mijn voorschot terug?

In geval van overmacht kan onder bepaalde voorwaarden terugbetaling worden gevraagd van uw voorschot (afhankelijk van de stand van de uitvoering van de overeenkomst en het definitief of tijdelijk karakter van de overmacht). Elk concreet geval moet nader worden bekeken.

Indien de niet-levering niet kan worden geïnterpreteerd als een gevolg van een geval van overmacht, kan de niet-levering of ernstige vertraging in de levering worden geïnterpreteerd als een toerekenbare ernstige tekortkoming van uw leverancier. In dit laatste geval kunt u het contract beëindigen en moet u worden teruggeplaatst in de situatie waarin u zou geweest zijn, als u geen contract met uw leverancier had gesloten. Dit betekent dat het verzoek om terugbetaling mogelijk is.

3 Bijzondere nieuwe maatregelen

3.1 Zijn er speciale maatregelen van de regering om bedrijven in moeilijkheden te ondersteunen?

De federale regering heeft twaalf maatregelen genomen om bedrijven te steunen die "rechtstreeks door het coronavirus worden getroffen". Deze twaalf maatregelen omvatten de tijdelijke werkloosheidsuitkering wegens overmacht, de tijdelijke werkloosheidsuitkering wegens economische redenen die hierboven in het hoofdstuk over werkgelegenheid zijn vermeld.

Daarnaast werden de volgende maatregelen goedgekeurd:

1. De sociale zekerheidsbijdragen (werkgeversgedeelte) in de eerste twee kwartalen van 2020 kan in maandelijkse termijnen binnen 18 maanden worden betaald. Eventuele boetes of interesten als gevolg van vertraagde betaling van de sociale zekerheid kunnen ook geheel of gedeeltelijk worden vrijgesteld.
2. De BTW kan maandelijks worden betaald, net zoals de betaling van de sociale zekerheidsbijdragen (werkgeversdeel);
3. De loonbelasting kan ook maandelijks worden betaald;
4. De betaling van de inkomstenbelasting voor particulieren en voor bedrijven kan worden uitgesteld;
5. De zelfstandigen kunnen hun verwachte sociale zekerheidsbijdrage verlagen;
6. Voor de zelfstandigen kunnen de sociale zekerheidsbijdragen in de eerste twee kwartalen van 2020 een jaar later worden betaald;
7. Indien de zelfstandigen hun activiteiten tijdelijk hebben opgeschort in verband met het coronavirus, hebben zij recht op vervangingsinkomen;
8. De federale regeringen zullen geen boetes of sancties opleggen in geval van vertragingen bij overheidsopdrachten.
9. De Vlaamse regering voorziet een eenmalige (belastingvrije) premie van 4.000 euro voor cafés en restaurants die volledig moeten sluiten. Voor winkels die in het weekend de deuren moeten toedoen, gaat het om een premie van 2.000 euro. Mocht de sluiting langer dan de komende drie weken (na 3 april 2020) duren, dan komt er een forfaitair bedrag van 160 euro per sluitingsdag bovenop.
10. De aanslagbiljetten voor de onroerende voorheffing worden uitgesteld tot september, bedrijven krijgen tot eind november om te betalen.
11. Er wordt 100 miljoen euro extra uitgetrokken voor een crisiswaarborg. Bedrijven in financiële moeilijkheden met bestaande financiële schuld (bancaire leningen) die deze tijdelijk niet zullen kunnen terug betalen zullen bij de banken om een schuldherschikking moeten vragen. Voor zover de banken daarvoor waarborgen vragen, zal de Vlaamse Overheid tot 75% garant staan.
12. Voor de toeristische sector kondigt minister Zuhal Demir aan dat er nog 5 miljoen euro uitgetrokken wordt voor de gevolgen van de crisis.

4 Steunmaatregelen FOD

<https://financien.belgium.be/nl/ondernemingen/steunmaatregelen-betreffende-het-coronavirus-covid-19>

Ondernemingen die hinder ondervinden ingevolge de verspreiding van het coronavirus, kunnen steunmaatregelen vragen aan de FOD Financiën.

Deze steunmaatregelen moeten financiële ademruimte geven en de schuldenaars toelaten om hun tijdelijke financiële moeilijkheden te overbruggen.

4.1 Welke ondernemingen?

De natuurlijke- of rechtspersonen in het bezit van een ondernemingsnummer (KBO):

1. ongeacht hun activiteitensector
2. die daadwerkelijk hinder ondervinden ingevolge de verspreiding van het coronavirus, en dit ook kunnen aantonen (vb. een daling van het omzetcijfer, een aanzienlijke daling van de bestellingen en/of reservaties, gevolgen van een "kettingreactie" met partnerondernemingen,...)

De steunmaatregelen kunnen niet toegekend worden aan ondernemingen die, onafhankelijk van het coronavirus, structurele betaalmoeilijkheden kennen.

4.2 **Welke schulden?**

- bedrijfsvoorheffing
- btw
- personenbelasting
- vennootschapsbelasting
- rechtspersonenbelasting

4.3 **Welke termijn?**

Aanvraag in te dienen tegen uiterlijk 30 juni 2020

4.4 **Welke maatregelen?**

- afbetalingsplan
- vrijstelling van nalatigheidsinteressen
- kwijtschelding van boeten wegens niet-betaling

4.5 **Welke voorwaarden?**

- het naleven van de voorwaarden voor het indienen van de aangiften
- de schulden mogen niet voortvloeien uit fraude

De steunmaatregelen zullen worden ingetrokken wanneer:

- het toegestane afbetalingsplan niet werd nageleefd, behalve wanneer de schuldenaar tijdig contact opneemt met de administratie
- er een collectieve insolventieprocedure ontstaat (faillissement, gerechtelijke reorganisatie, ...)

4.6 **Welke stappen?**

- één aanvraag per schuld, die geldt voor alle maatregelen
- op het ogenblik van ontvangst van een aanslagbiljet of betaalbericht
- via [dit formulier \(DOCX, 21.74 KB\)](#)
- per e-mail of per brief
- één enkel contactpunt voor het geheel van de maatregelen: het Regionaal Invoeringscentrum (RIC) bevoegd voor de postcode van uw woonplaats (natuurlijk persoon) of maatschappelijke zetel (rechtspersoon).

Hoe zoek je dit op:

- Klik [hier](#) (externe link) om onze kantorengids te openen
- Vul bij « Filter Gemeente » uw postcode of gemeente in
- Klik op « Zoeken ». U krijgt de gegevens van het bevoegde RIC (waaronder het adres en de e-mail) dat uw aanvraag zal behandelen.

U zal een antwoord ontvangen binnen een termijn van dertig dagen te rekenen vanaf het indienen van uw aanvraag.

4.7 **Specifieke maatregelen voor horecazaken en andere handelszaken die moeten sluiten**

Gewestelijke "Coronapremies" voor **horecazaken en andere handelszaken die moeten sluiten** n.a.v. de beslissingen van de Nationale Veiligheidsraad (lock-down)

- Een initieel enkel voor horecazaken aangekondigde premie van 4.000 € in het **Vlaams Gewest** werd intussen uitgebreid tot alle handelszaken in het Vlaams Gewest die

moeten sluiten n.a.v. de beslissingen van de Nationale Veiligheidsraad (lock-down).
<https://www.vlaio.be/nl/subsidies-financiering/corona-hinderpremie>

- Handelszaken in het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest** die ingevolge de lock-down moeten sluiten, kunnen een hinderpremie van 4000€ aanvragen bij gewestelijke overheid
<https://1819.brussels/blog/coronavirus-et-entreprises-les-faq-en-un-coup-doeil>
- In het **Waals Gewest** kunnen getroffen ondernemingen een coronapremie van 5.000 € aanvragen <https://www.wallonie.be/fr/actualites/covid-19-la-wallonie-debloque-350-millions-eu-daides>

4.8 Tijdelijk geen belastingverhoging als u uitstel vraagt voor het indienen van de aangifte van nalatenschap

De snelle verspreiding van het coronavirus (Covid-19) leidt tot verregaande maatregelen in binnen- en buitenland. Door de veiligheidsmaatregelen die in België gelden kunnen notaris-kantoren en erfgenamen niet altijd tijdig alle formaliteiten vervullen om een aangifte van nalatenschap in te dienen.

De Vlaamse Belastingdienst zal soepel uitstel toestaan, mits dit tijdig gevraagd wordt. Voor aangiffen van nalatenschap waarvoor de normale indieningstermijn verstreekt/verstrekt tussen 13/3/2020 en 5/4/2020, maar die niet tijdig kunnen ingediend worden omwille van deze veiligheidsmaatregelen, zal er **geen belastingverhoging wegens laattijdigheid** worden aangerekend als de aangifte later ingediend wordt. Hoe u uitstel aanvraagt leest u onderaan de pagina op <https://www.vlaanderen.be/indieningstermijn-voor-de-aangifte-van-nalatenschap>.

4.9 Coronavirus – bijkomende steunmaatregelen: vennootschapsbelasting, rechtspersonenbelasting, belasting niet-inwoners, personenbelasting, BTW en bedrijfsvoorheffing

Ondernemingen die financiële moeilijkheden ondervinden door de verspreiding van het coronavirus (COVID-19), konden al [steunmaatregelen aanvragen bij de FOD Financiën](#) (This hyperlink opens a new window).

De federale regering heeft nu nog **bijkomende maatregelen** genomen om extra financiële ademruimte te creëren **voor de bedrijven en ondernemers maar ook voor gezinnen**. Zo wil ze de financiële gevolgen van het virus zoveel mogelijk verzachten.

4.9.1 Uitstel voor het indienen van de aangiffen in de VenB, RPB en BNI-ven met limietdatum van 16 maart tot en met 30 april 2020

U krijgt extra tijd **tot en met donderdag 30 april 2020** middernacht voor het indienen van de aangifte in de vennootschapsbelasting, de rechtspersonenbelasting en de belasting niet-inwoners vennootschappen.

Deze bijkomende termijn geldt alleen voor de aangiffen met uiterste indieningdatum van 16 maart tot en met 30 april 2020.

4.9.2 Uitstel voor het indienen van de btw-aangiffen

4.9.2.1 PERIODIEKE AANGIFFEN

Aangifte over ...	Termijn verlengd tot ...
Februari 2020	6 april 2020

Maart 2020 7 mei 2020

1ste kwartaal 2020 7 mei 2020

Bent u [starter](#)([externe link](#)) of hebt u een [vergunning maandelijkse teruggaaf](#)([externe link](#)) en wenst u de maandelijkse teruggaaf van uw btw-krediet te kunnen genieten? Ook dan kan u uitstel krijgen, maar slechts tot de 24ste van de maand volgend op de aangifteperiode.

4.9.2.2 INTRACOMMUNAUTAIRE OPGAVEN

Opgave over ...	Termijn verlengd tot ...
------------------------	---------------------------------

Februari 2020	6 april 2020
---------------	--------------

Maart 2020	7 mei 2020
------------	------------

1ste kwartaal 2020	7 mei 2020
--------------------	------------

4.9.2.3 JAARLIJKSE KLANTENLISTING

- Termijn verlengd tot **30 april 2020**
- Als u uw activiteit hebt stopgezet: ten laatste op het einde van de 4^{de} maand na het stopzetten van uw aan de btw onderworpen activiteit.

4.9.3 Betaling van btw en bedrijfsvoorheffing

U krijgt een automatisch uitstel van betaling van twee maanden voor de btw en bedrijfsvoorheffing zonder boetes of interesten te moeten betalen.

Dit uitstel geldt voor:

4.9.3.1 BTW

Betaling over...	Termijn verlengd tot ...
Maandaangifte - februari 2020	20 mei 2020
Maandaangifte - maart 2020	20 juni 2020
Kwartaalaangifte – 1ste kwartaal 2020	20 juni 2020

4.9.3.2 BEDRIJFSVOORHEFFING

Betaling over...	Termijn verlengd tot ...
Maandaangifte - februari 2020	13 mei 2020
Maandaangifte - maart 2020	15 juni 2020
Kwartaalaangifte – 1ste kwartaal 2020	15 juni 2020

Naast dit automatisch uitstel van betaling, kunt u voor de betaling van de schulden inzake de bedrijfsvoorheffing en btw ook de al eerder afgekondigde steunmaatregelen aanvragen.

Via deze aanvraag kunnen bijkomende betaaltermijnen, een vrijstelling van nalatigheidsintresten en/of kwijtschelding van boeten wegens laattijdige betaling worden toegestaan. Zie hiervoor: <https://financien.belgium.be/nl/ondernemingen/steunmaatregelen-betreffende-het-coronavirus-covid-19>.

4.9.4 Betaling van de personenbelasting en de vennootschapsbelasting

Voor de betaling van zowel de personenbelasting als de vennootschapsbelasting, de belasting van niet-inwoners en de rechtspersonenbelasting zal automatisch, bovenop de normale betaaltermijn en zonder aanrekening van nalatigheidsintresten, een extra termijn van **2 maanden** worden toegekend. Deze maatregel geldt voor de afrekening van deze belastingen, aanslagjaar 2019, gevestigd vanaf 12 maart 2020.

Voor de betaling van schulden inzake de personen- of vennootschapsbelasting, ook deze gevestigd vóór 12 maart 2020, gelden de aangekondigde steunmaatregelen en zijn extra betaaltermijnen, vrijstelling van nalatigheidsintresten en/of kwijtschelding van boeten wegens laattijdige betaling, op aanvraag, mogelijk. Zie hiervoor: <https://financien.belgium.be/nl/ondernemingen/steunmaatregelen-betreffende-het-coronavirus-covid-19>.

5 **Hoe je beschermen als schuldeiser?**

Hoe kan u zich als koper of leverancier zoveel als mogelijk beschermen tegen een faillissement van uw contractpartij? We sommen enkele mogelijkheden op:

5.1 **Eigendomsvoorbehoud**

5.1.1 Begrip

Voor zover u verkoper of leverancier bent van roerende goederen, is het aangewezen dat u een eigendomsvoorbehoud overeenkomt, meer bepaald een clause die voorziet dat u eigenaar blijft tot u volledige betaling hebt ontvangen. Het eigendomsvoorbehoud voorziet de mogelijkheid om de roerende goederen terug te vorderen, wanneer de koper in gebreke blijft de koopprijs te betalen (artikel 69 Pandwet).

5.1.2 Overeenkomst nodig

Dit eigendomsvoorbehoud is slechts geldig voor zover dit schriftelijk is opgesteld, uiterlijk op het ogenblik van de levering van de goederen. Dit kan middels een overeenkomst opgesteld vóór aangaan aan de samenwerking, alsook in uw algemene voorwaarden die u hanteert. Ten aanzien van ondernemingen zijn deze algemene voorwaarden van toepassing voor zover ze bij de aanvang van de handelsrelatie of transactie werden meegedeeld en aanvaard. Deze aanvaarding kan stilzwijgend gebeuren.

5.1.3 Geen andere registratie vereist maar wel wenselijk

Dit eigendomsvoorbehoud vereist geen andere geldigheidsvereisten of registratieverplichting, **behalve** voor die goederen waar er een risico bestaat dat zij onroerend door bestemming worden. Echter kan een registratie in het pandregister wel een bijkomende bescherming bieden. Dit is in principe niet verplicht, doch elke professionele koper is verplicht het pandregister te controleren. Indien de professionele koper ondanks de registratie overgaat tot de aankoop van goederen van uw contractpartij buiten de '*normale bedrijfsactiviteit*' van uw contractpartij, kan er worden ingeroepen dat deze koper niet te goeder trouw is en uw eigendomsvoorbehoud doorwerkt. Let wel, aan deze registratie zijn beperkte kosten verbonden.

5.1.4 Gevolg

Voor zover uw contractpartij in gebreke blijft om de koopprijs te betalen, kan u de goederen terugvragen, zonder dat hiervoor een tussenkomst van de rechtbank noodzakelijk is.

Daarnaast blijft uw eigendomsvoorbehoud ook gelden in geval van samenloop, zoals bij faillissement of vereffening van een onderneming. Aan de hand van dit eigendomsvoorbehoud kan u uw goederen terugvragen van de curator.

Voor zover de goederen onderdeel uitmaken van een voorraad en reeds werd doorverkocht voorafgaand aan het faillissement gaat uw eigendomsvoorbehoud over op de gelden die hiervoor in de plaats zijn gekomen.

U verkrijgt aldus een bevoorrechte positie in het kader van het faillissement.

5.2 Pandrecht

5.2.1 Begrip

Voor zover u geen eigendomsvoorbehoud kan laten gelden, kan u als schuldeiser een pandovereenkomst opstellen met uw schuldenaar. Een pand is een zakelijk zekerheidsrecht waarbij u kan overeenkomen dat welbepaalde goederen van de schuldenaar met een pand worden bezwaard ter waarborging van uw schuldvordering. Sedert de Wet van 11 juli 2013 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de zakelijke zekerheden op roerende goederen betreft (in werking getreden op 01.01.2018), werd deze wetgeving in belangrijke mate versoepeld.

5.2.2 Overeenkomst nodig

Dit pandrecht kan worden overeengekomen aan de hand van een overeenkomst tussen pandhouder en pandgever waarin duidelijk wordt omschreven welke goederen met het pand worden bezwaard en welke schuldvordering dit pand waarborgt. Bijkomend dient het maximale bedrag dat gewaarborgd is te worden vermeld.

De goederen waarop dit pand kan worden gelegd zijn bijzonder ruim, dit kan onder meer op lichamelijke, als onlichamelijke goederen, alsook op een handelszaak of zelfs een geheel aan goederen voor zover deze 'bepaalbaar' zijn. Het voordeel is dat er geen buitenbezitstelling meer nodig is van de goederen waarop het pand rust. De pandgever mag dus gewoon over de goederen beschikken, deze verkopen of zelfs verwerken voor zover dit kadert binnen de normale uitoefening van zijn bedrijfsactiviteiten. Het pandrecht blijft aldus behouden op de goederen, of de goederen of gelden die in de plaats zijn gekomen.

5.2.3 Registratie vereist

Dit pandrecht dient te worden geregistreerd in het pandregister. Deze registratie sluit uit dat een professionele koper zich als 'verkrijger te goeder trouw' kan beschouwen. Elke professionele koper is verplicht dit register te raadplegen indien hij wilt vermijden dat een eventuele aankoop hem niet tegenwerpelijk wordt verklaard. Voor zover aldus de pandgever de bezwaarde goederen verkoopt aan een professioneel, doch deze verkoop niet kadert in zijn normale bedrijfsactiviteit, is deze verkoop niet tegenwerpelijk aan de pandhouder. Hij kan de goederen in dat geval terugvorderen bij deze derde-koper.

5.2.4 Gevolg

Voor zover de pandgever in gebreke blijft om de schuld te betalen, kan de pandhouder overgaan tot uitwinning van de met pand bezwaarde goederen. De pandhouder dient vervolgens per aangetekend schrijven de pandgever in kennis te stellen van het (i) het bedrag van de

gewaarborgde schuldvordering, (ii) de omschrijving van de bezwaarde goederen, (iii) de voorgenomen wijze van uitwinning en (iv) het recht van de pandgever om de goederen te bevrijden door de betaling van de gewaarborgde schuldvordering. Deze kennisgeving dient tenminste 10 dagen voor de effectieve uitwinning te gebeuren en vereist geen voorafgaande goedkeuring van de rechtbank.

Bij gebreke aan vrijwillige regeling, kan er een onderhandse dan wel openbare verkoop worden georganiseerd, al dan niet met tussenkomst van een gerechtsdeurwaarder. De rechterlijke controle gebeurt pas achteraf. De pandhouder, pandgever of andere belanghebbende derde kan zich immers op elk ogenblik tot de rechter wenden indien er een geschil rijst met betrekking tot deze uitwinning.

Voor zover uw contractpartij in falings gaat, bent u als pandhouder een bevoorrechte schuldeiser die bij voorrang zal worden uitbetaald uit de opbrengst van de bezwaarde goederen.

5.2.5 Pand met buitenbezitstelling?

Het gewone vuistpand, met buitenbezitstelling, blijft ook nog steeds geldig. In dat geval is er geen verplichting tot registratie. Als pandhouder draagt u in dat geval wel de verantwoordelijkheid om zorg te dragen voor de bezwaarde goederen. Bovendien hebt u de verplichting om deze goederen gescheiden te houden van soortgelijke goederen zodat er geen vermenging ontstaat.

5.3 Voorrecht onbetaalde verkoper

Indien u geen eigendomsvoorbehoud, noch een pandovereenkomst bent overeengekomen maar uw contractpartij gaat in falings, resten u nog enkele beperkte mogelijkheden.

U kan zich in dat geval beroepen op het voorrecht van de 'onbetaalde verkoper' van roerende goederen (art. 20,5 Hypotheekwet). U moet enkel kunnen bewijzen dat er een verkoop en levering van de goederen heeft plaatsgevonden. Sedert de wet van 14 januari 2013 (in werking op 1 september 2013), geldt er geen verplichting meer tot neerlegging van uw facturen ter griffie van de ondernemingsrechtbank.

Het artikel 20,5 Hypotheekwet voorziet eveneens een mogelijkheid tot terugvordering van de goederen, doch enkel voor zover de verkoop zonder tijdsbepaling is gedaan. Om een doorverkoop te verhinderen, moet de koper de terugvordering binnen de 8 dagen na levering doen en moeten de goederen zich nog in dezelfde staat bevinden als ten tijde van de levering. Indien de goederen al verwerkt zijn, is dit voorrecht enkel van toepassing indien de verkochte goederen nog geïdentificeerd kunnen worden.

Los van deze mogelijkheden, is het alleszins aangewezen dat u zoveel mogelijk probeert om met voorafbetalingen te werken of met contante betaling bij levering.

Voor zover het vooralsnog tot een faillissement komt, is het in elk van de voorgaande gevallen van belang dat u bij faillissement van uw contractpartij een aangifte van schuldvordering indient via www.regsol.be en daarbij melding maakt van uw voorrecht. Deze aangifte moet binnen het jaar na de opening van het faillissement gebeuren, op straffe van verjaring. Indien er vooralsnog geen mogelijkheid is tot recuperatie van uw vordering, kan u aan de curator steeds een fiscaal attest vragen aan de hand waarvan u de BTW kan recupereren.

6 Hoe je beschermen als schuldenaar?

Wat kan u als onderneming doen om de continuïteit van de onderneming te verzekeren/beschermen?

6.1 Procedure van gerechtelijke reorganisatie

U kan de ondernemingsrechtbank verzoeken om de toekenning van een procedure gerechtelijke reorganisatie (PGR-procedure, vroeger WCO- procedure genoemd). Net zoals dat was onder de vroegere WCO-wetgeving, kan u een PGR-procedure aanvragen met het oog op het bekomen van een minnelijk akkoord, een collectief akkoord of met het oog op de overdracht van een geheel of gedeelte van de activiteiten van de onderneming. Het verzoekschrift tot opening van een PGR-procedure dient te worden gemotiveerd, meer bepaald dient u toe te lichten dat de continuïteit van uw onderneming onmiddellijk of op termijn bedreigd is. Deze nieuwbrief zal zich niet in detail toespitsen op de verschillende modaliteiten van elk van deze procedures, doch enkel op een aantal concrete mogelijkheden die van nut kunnen zijn rekening houdend met huidige maatschappelijke situatie.

Deze procedure biedt immers een aantal mogelijkheden die u kan helpen om de sluitingsperiode te overbruggen, ongeacht of u zich voorafgaand aan deze procedure in een positieve, dan wel negatieve liquiditeitssituatie bevond.

6.1.1 Schorsing contractuele verbintenissen

Voor zover uw onderneming zich in een goede liquiditeitssituatie bevond voor deze periode van sluiting, doch u de verplichte sluitingsperiode met zo weinig kleerscheuren wenst te overbruggen, kan u tijdelijk de bescherming vragen van de PGR-procedure. Meer bepaald, kan u beroep doen op deze procedure met de bedoeling om welbepaalde verbintenissen op te schorten. Zo kan u vanaf de opening van deze PGR-procedure eenzijdig beslissen om de uitvoering van welbepaalde contractuele verplichtingen op te schorten voor de duur van de opschorting (die door de rechtbank wordt toegekend). Hiervoor dient u wel een mededeling te doen aan uw medecontractant waarbij u uitdrukkelijk motiveert dat deze schorsing noodzakelijk is voor de reorganisatie van uw onderneming.

Indien de contractpartij schade lijdt ingevolge deze tijdelijke schorsing, zal zijn schuldvordering voor de schade worden opgenomen in de opschorting. Bovendien kan uw medecontractant beslissen om ook zijn eigen verbintenissen op te schorten. Hij kan evenwel geen einde maken aan de overeenkomst louter en alleen op grond van de eenzijdige opschorting van de uitvoering hiervan door de schuldenaar. Hij kan dit vanzelfsprekend wel indien u als schuldenaar zich voorafgaand aan de PGR-procedure schuldig hebt gemaakt aan een concrete wanprestatie.

Let wel, dit recht om verbintenissen op te schorten, geldt niet voor arbeidsovereenkomsten.

Deze procedure leidt er evenwel vaak toe dat u verplicht wordt om alle nieuwe bestellingen of verplichtingen vooraf of contant bij levering te betalen.

6.1.2 Schorsing uitvoeringsmaatregelen

Voor zover uw onderneming zich reeds voor deze verplichting tot sluiting in een precaire financiële situatie bevond, kan de aanvraag van de PGR-procedure een meerwaarde zijn daar hierdoor alle uitvoeringsmaatregelen worden opgeschort. U mag gedurende de PGR-procedure echter geen nieuwe schulden maken.

Indien er evenwel reeds een openbare verkoop staat gepland die valt binnen de 2 maanden na de neerlegging van het verzoekschrift tot opening van de PGR-procedure, wordt deze verkoop niet automatisch geschorst. Hiervoor moet een apart verzoek worden ingediend bij de ondernemingsrechtbank, waarbij wordt gemotiveerd waarom deze schorsing noodzakelijk is voor de reorganisatie of continuïteit van de onderneming.

Daarnaast behouden ook alle beslagmaatregelen hun bewarende werking. U kan de ondernemingsrechtbank evenwel verzoeken om de opheffing hiervan te bevelen voor zover dit noodzakelijk is voor de continuïteit van de onderneming.

6.2 **Faillissement**

Indien deze verplichte sluitingsperiode helaas de spreekwoordelijke druppel is die de emmer van de onderneming heeft doen overlopen, kan u het faillissement aanvragen.

Sedert de Wet van 11 augustus 2017, in werking getreden op 1 mei 2018, werd het ondernemersbegrip in belangrijke mate werd verruimd. Conform artikel I.1, 1 ° WER worden volgende organisaties als ondernemingen omschreven:

- (a) ledere natuurlijke persoon die zelfstandig een beroepsactiviteit uitoefent;
- (b) ledere rechtspersoon;
- (c) ledere andere organisatie zonder rechtspersoonlijkheid;

De aanvraag van het faillissement hoeft niet meer te gebeuren ter griffie van de ondernemingsrechtbank. De onderneming kan dit (zelf of via een gemandateerde) kosteloos aanvragen via de website www.regsol.be.

Globaal gezien wordt het dossier behandeld op de eerstvolgende zitting van de faillissementskamer van de ondernemingsrechtbank die plaatsvindt in het gerechtelijk arrondissement waar de zetel van de onderneming gevestigd is. De onderneming moet niet meer aanwezig zijn op deze zitting, behoudens in geval van uitdrukkelijk voorafgaand verzoek hiertoe van de rechtbank.

Voor zover u als natuurlijke persoon een faillissement aanvraagt, is het aangewezen dat u bij de aanvraag van het faillissement – uiterlijk binnen de 3 maanden hierna – een verzoekschrift indient tot kwijtschelding van alle restschulden. Concreet betekent dit dat de curator eerst alle activa van de gefailleerde ten gelde maakt. Voor zover er nog restschulden overblijven na de aanwending van de opbrengst van de verkoop van deze activa, worden deze kwijtgescholden. Deze kwijtschelding wordt automatisch toegekend, behalve indien de gefailleerde kennelijk grove fouten heeft begaan die hebben bijgedragen tot het faillissement.

Let wel, vanaf het ogenblik dat aan de faillissementsvoorwaarden is voldaan, bent u als onderneming verplicht om uw faillissement binnen de maand aan te vragen. De faillissementsvoorwaarden zijn: staking van betaling en geschokt krediet. Voor zover het faillissement laattijdig wordt aangevraagd, kan dit aanleiding geven tot een persoonlijke aansprakelijkheid van de bestuurder.

* * *

Specifieke vragen? Hulp nodig?

Aarzel niet om contact op te nemen met uw gebruikelijke contactpersoon in ons kantoor of via 078/050611 voor verdere vragen of hulp.

Van daaruit zal u begeleid worden naar de specialist, afhankelijk van de aard van uw vraag. We helpen u en uw organisatie graag verder.

Dit document bevat louter algemene informatie en betreft geen juridisch advies toegespitst op uw onderneming. Wij aanvaarden dan ook geen enkele aansprakelijkheid voor beslissingen of acties genomen op basis van dit document. Bovendien wijzigt de situatie in deze crisistijden heel regelmatig en worden nieuwe maatregelen aangekondigd of wijzigen bepaalde zaken. Wij doen ons best om u snel en accuraat op de hoogte te houden van nieuwe evoluties. Check zeker ook onze website voor de meest actuele versie. Het is tenslotte sterk aangewezen om ons steeds te contacteren voor individueel advies.